

Byrådsavdeling for utdanning
Rådhuset
0037 OSLO

Att.:

Deres ref.:

Vår ref. (saksnr.):
23/7279 - 105

Saksbehandler:
Anne-Brith Bøhm

Dato:
11.04.2025

Svar på ekstern høring - utkast til sak om Natur videregående skole og naturbruk i Osloskolen

Utdanningsetaten viser til brev 19.03.2025 fra Byrådsavdeling for utdanning med utkast til sak om Natur videregående skole (vgs) og naturbruk i Osloskolen.

Utdanningsetatens høringsuttalelse

Utdanningsetaten har over lengre tid arbeidet med mulige løsninger knyttet til Natur videregående skole. Utdanningsetaten støtter byrådets vurdering av at det er nødvendig å ta stilling til en mer varig løsning når det gjelder Natur videregående skole.

Utdanningsetaten ønsker innledningsvis å understreke den krevende økonomiske situasjonen kommunen står i. I økonomiplanperioden 2025-2028 ligger det inne rammekutt og effektiviseringskrav for Utdanningsetaten på i underkant av 580 millioner kroner. Samtidig er det forventet betydelig nedgang i antall elever i grunnskolen. Dette vil etterfølges av en tilsvarende reduksjon i elevgrunnet for videregående opplæring.

Omstillingsbehovet er betydelig og kravene til at Utdanningsetaten har en kostnadseffektiv drift er store. På bakgrunn av dette, er det avgjørende å prioritere hvilke skoletilbud vi skal ha, og sikre at ressursene ivaretar flest mulig elever. Vi vil påpeke at nye eventuelle merkostnader knyttet til drift av Natur videregående skole, vil medføre en reduksjon i tjenestetilbudet til andre elever og skoler, med mindre etaten kompenseres for merutgiftene.

I saken skisseres tre alternativer for videre prosess for Natur videregående skole.

Alternativ 1 innebærer at kommunen overtar Natur vgs. gjennom en virksomhetsoverdragelse og driver tilbudet videre i nåværende form og lokaler.

For å tilfredsstille nødvendige krav til offentlig skolebygg vil dette alternativet kreve betydelige investeringer. Det vil også medføre betydelige merkostnader til drift av skolen.

Utdanningsetaten mener at det ikke er elevgrunnlag for et tilbud om naturbruk på to skoler i Oslo.

Hvis dette alternativet blir valgt, vil det høyst sannsynlig ikke være økonomisk bærekraftig for kommunen å videreføre tilbudet om utdanningsprogram for naturbruk på Stovner vgs. Dette vil innebære at Oslo kommune ikke lenger vil ha et tilbud om naturbruk til alle elever. Dette skyldes at Natur videregående skole så langt har valgt å ikke ta inn elever med behov for individuelt tilrettelagt opplæring i medhold av fortrinnsretten. Skolen har kun inntak etter karakterpoeng.

Alternativ 2 forutsetter at kommunen overtar Natur vgs. og på sikt overfører elever og ansatte til Stovner vgs.

Det er noe uklart for etaten om det legges til grunn at dette alternativet innebærer en virksomhetsoverdragelse. I den grad ansatte skal være sikret stilling i kommunen og på Stovner vgs., forutsetter dette en virksomhetsoverdragelse. I den grad det ikke skjer en virksomhetsoverdragelse, så er det etatsens vurdering at ansatte på Natur vgs må søke på ledige stillinger på lik linje som øvrige søkere. Det vil ikke være anledning til å "overta" ansatte og sikre disse stilling, uten av det skjer en virksomhetsoverdragelse.

Hvis det skal gjennomføres en slik virksomhetsoverdragelse, mener etaten at alle Natur vgs sine økonomiske forpliktelser må være oppfylt, før virksomhetsoverdragelsen gjennomføres. Det betyr at kommunen kun overtar ansvaret for ansatte og elever, mens forpliktelser knyttet til for eksempel husleie og låneutgifter er oppfylt før virksomhetsoverdragelsen. Stiftelsen må da vurdere om egenkapitalen kan brukes til å dekke deler av inngåtte forpliktelser, og gå i forhandlinger med kreditorer.

Utdanningsetaten mener at Stovner vgs har gode forutsetninger for å ivareta elever og ansatte fra Natur vgs. Stovner vgs har tilstrekkelig kapasitet, og en god beliggenhet med fine og godt utstyrte lokaler. Naturbruk på Stovner vgs. har et meget godt elevmiljø, samt engasjerte og motiverte elever og lærere. Skolen har ellers et samarbeid med Øvre Fossum gård. Skolen har også en meget godt utbygd elevtjeneste.

Stovner vgs har kapasitet og ønsker å overta elever og ansatte. Vi tror at elevene fra Natur vgs vil finne seg godt til rette på naturbruk på Stovner vgs.

Å samle naturbrukstilbudet på én skole framstår som en rasjonell løsning, både faglig, sosialt og økonomisk.

I *Alternativ 3* skisseres en løsning hvor det inngås en ny samarbeidsavtale med Natur vgs. Et slik tilbud forutsetter at Stovner vgs endrer sitt tilbud, slik at det supplerer, og ikke konkurrerer med tilbudet på Natur vgs.

Utdanningsetaten vil understreke at det ikke lar seg gjøre å etablere et supplerende tilbud ved Stovner vgs. Opplæringsordningen og læreplaner fastsettes nasjonalt. Det går ikke an for et fylke å lage egne programområder (linjer). De to skolene tilbyr de samme programområdene innen utdanningsprogram for naturbruk; Vg1 naturbruk, Vg2 heste- og dyrefag og Vg2 landbruk og gartneri-nærings.

Ingen av skolene tilbyr Vg2 skogbruk, Vg2 reindrift, Vg2 akvakultur eller Vg2 fiske og fangst. Disse programområdene er ikke naturlig å tilby i Oslo ut fra arbeidslivets struktur, lokalisering og behov.

Det går ikke an å tilby Vg2 uten å tilby Vg1. Det vil også være særdeles uklokt å tilby bare ett programområde på Vg2 på en skole. Det vil medføre at flere elever må bytte skole etter Vg1, og det vil gå på bekostning av fagmiljøet. Det vil også gjøre det vanskeligere å oppfylle læreplanen på Vg1, der elevene skal innom flere områder for å få et godt grunnlag for valg av programområde på Vg2. Utdanningsetaten mener at alternativ 3 ikke lar seg gjennomføre.

Vi viser videre til at en eventuell løsning om videre drift ved Natur vgs. forutsetter at den positive forskjellsbehandlingen av Natur vgs opphører. Dette er nødvendig for å ivareta likebehandlingsprinsippet. Det betyr at dekning av skolepenger for elever på Natur vgs må fases ut og ikke omfatter senere elevkull enn dem som påbegynner Vg1 naturbruk skoleåret 2025-2026.

Utdanningsetatens øvrige merknader

I fjerde avsnitt under Oppsummering står det at den midlertidige avtalen med Oslo kommune inneholder utbetaling av driftsstøtte. Vi gjør oppmerksom på at den midlertidige samarbeidsavtalen med Natur vgs ikke regulerer driftsstøtte. Driftsstøtte til skolen ble formidlet i eget brev av 20.02.24.

Tallene i tabellen "Elevtall naturbruk 2015-2024" har Udir som kilde. Det bør spesifiseres at tabellen gjelder alle elever på naturbruk, uavhengig av om og hva slags opplæringsrett de har, og uavhengig av fylkestilhørighet.

Under omtalen av Konsekvenser av støtte til privat tilbud når tilsvarende tilbud finnes i offentlig regi står det i 3. avsnitt at det reises spørsmål ved om det innebærer usaklig forskjellsbehandling dersom kommunen dekker elevpenger til tross for at kommunen selv har opplæringstilbudet. UDE mener det må komme tydelig fram at dette vil være usaklig forskjellsbehandling. UDE mener setningen bør omformuleres slik:

“Hvis Oslo kommune fortsetter å dekke skolepengene til elevene ved Natur vgs, til tross for at det finnes tilsvarende offentlig tilbud ved Stovner vgs, vil dette innebære forskjellsbehandling overfor elever ved andre private utdanningstilbud som ikke får dekket skolepengene.”

Med vennlig hilsen

Marianne Mette Stenberg
konstituert direktør

Margaret Westgaard
avdelingsdirektør

Dokumentet er elektronisk godkjent